

Az érdi ősember

Városunk határában az utolsó jégkorszak kezdetén, kb. Kr.e. 70. 000 évvel már éltek

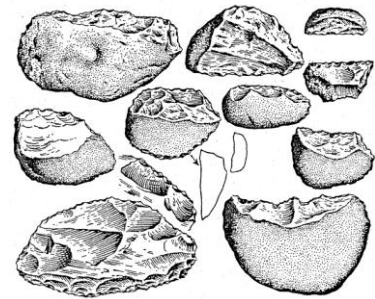

emberek. Őket nevezték Neander-völgyi ősembereknek. Fő foglalkozásuk a vadászat lehetett. A leletek azt mutatják, hogy vándorolhattak, s csak időnként térhettek vissza itteni táborukba. Valószínűleg a környéken elhullott állatok vonzották őket. A telephelyükön felhalmozott

konyhahulladékokból, s az itt hagyott kőszerszámokból sok mindent megtudhatunk mindennapjaikról.

Az étlapjukon legalább 32 állatfaj volt. Valószínű, hogy őseink megvárták a medvék őszi és tavaszi vonulását. Bár a közelben nem találtak medvebarlangot, de előkerült egy épségben megmaradt medvekoponya is a helyszínről. Ősszel 4 féle szarvasfajtára is vadásztak. A levetett agancsaikból pedig eszközöket készítettek. Ősbövény és mamutborjúhús is került néha az asztalra.

Az érdi ősember legértékesebb hagyatékának az otthagyt rengeteg kőszerszám tartják, melyekből 900-at hoztak felszínre és sokat elárulnak őseink műveltségéről. Az érdi vadásztanyáról 42 fajta eszköz került elő.

Az őskori vadászoknak nagy gyakorlatuk volt az eszközkészítésben, jól ismerték a különféle kőzeteket. Többnyire kvarcittal dolgoztak. Az eszközök gyártása nem sok időbe került, percek alatt elkészült egy vakarószerszám. A nagyobb kövek minden darabját igyekeztek felhasználni.

Az érdi ásatás helyén ma hatalmas gödör tátong, földhalmokkal körül véve, a két völgyteknő üresen áll. A nagyobbikban tábortüzek voltak, itt készítették kőszerszámukat, s itt dolgozták fel az elejtett állatokat. A kisebb völgyteknőnek a hátsó részén kizárólag medvehúst tároltak, a többi részén másféle húst is.

Az ásatást Gáboriné Csánk Vera régész vezette.

Az ő élményeiből idézünk:

Az Érd-Tétényi-fennsík egyik különleges természeti értéke a Duna irányában húzódó északnyugat-délkelet irányú aszóvölgy, amely geológiai törésvonalak mentén alakult ki. A meredek falú festői völgyben - melyet a helybeliek kicsit túlzó büszkeséggel Érd Grand Canyonjaként emlegetnek - csak időszakos vízfolyás figyelhető meg. A

téli hóolvadást követően és a tavaszi csapadékosabb időjárás idején vékony patakocská csordogál a völgy alján. Az év nagy részében azonban száraz. A mai M. 7-es útvonaltól északnyugatra található völgyoldalhoz két kisebb völgyteknő csatlakozott.

A védett helyzetben található, a mélyebb Fundoklia-fővölgyhöz illeszkedő teknőt minden oldalról mészkőfalak vették körül. Így alakult ki a természet szeszélye révén az a lakótér, mely biztonságos hajlékot, hosszabb-rövidebb időre tartózkodási helyet nyújtott 40-50 ezer esztendővel ezelőtt az őskor emberének. E völgyfőből kitűnően át lehetett tekinteni a környező fennsíkot, ahol az állatok vonultak, és e völgyteknő szolgált olyan vadásztelepként, mely az évezredek folytán rengeteg hulladékot fogadott magába.

Fontos megemlíteni, hogy a vértesszőlősi lelőhely mellett az érdi telep volt az, ahol a paleolitikum emberének tűzhelynyomai is előkerültek. A völgyteknők fenekén elszenesedett csontmaradványok és tűzrakó helyek maradtak

"Hogyan került elő az Érd-parkvárosi sokrétegű vadásztelep, ha a völgyteknők teljesen betemetődtek, láthatatlanná váltak? Egy csúnya, esős, decemberi napon tudtam meg, hogy Érden néhány idős tanító, nyugdíjas, az érdi öregurak mindenféle régiséget, cserepet gyűjtenek a környéken és egy kis szobában helytörténeti múzeumot alapítanak. Hozzám fordultak segítségért: határozzam meg nekik a cserépdarabokat. Azonnal kimentem hozzájuk, és a látogatás után átázott újságpapírba csomagolt csontokkal, gyatra kis köszilánkkal jöttem vissza. Lemostam róluk az agyagot. Barlangi medve, vadló csontja. Az egyik köszilánk pedig kovásodott mészkőből készült kaparó. Egy pillanat volt az egész: ez középső paleolitikum!

Másnap zuhogó esőben megmutatták, hogy hol találták. Az történt ugyanis, hogy a kopár terület tulajdonosa kissé leásta a völgy oldalát, hogy az alig taposott gyalogúton könnyebben jusson a távolabb eső nyári házához. A felszínen ekkor sem volt látható semmi. Három méterrel lejjebb azonban, ahol az ősemlék kultúrrétege vízszintesen kiszaladt a partoldalból, a vékony humusz alól azonnal kifordult néhány csontdarab és köszilánk. Ezt is összeszedték a jó öregurak. A telep szélét érintette az ásó. Tavasszal elkezdődött az első ásás, és azóta az a kopár, mészköves fennsík számomra az ország legszebb része marad.

Dömök Daniella 5.t, és Ondrejo András 5.a.